

СВЕТИ СИМЕОН НОВИ БОГОСЛОВ

беседа прва

АДАМОВ ГРЕХ И НАШЕ ИСКУПЉЕЊЕ КРОЗ ХРИСТА

1. У чему се састоји Адамов грех?

Првосаздани Адам је живећи у Рају, на наговор змије пао у гордост, и у жељи да постане бог, као што му је нечастиви и рекао, окусио је са дрвета са којег је Бог заповедио да се не једе. Због овога поступка био је осуђен на страшну казну – пропадљивост и смрт, ради искорењивања његове гордости. Али када Бог суди због нечег, он одређује и казну, и Његова казна се извршује, и бива вечна казна. Више не постоји могућност да се та казна укине јер долази од праведног суда Божијег.

Али размислите: Адам је починио велики грех, јер није веровао речи Божијој, већ је поверовао ономе што му је рекла змија. Упоредите Бога и змију, и видећете како је велики грех починио свемудри Адам. Он је толико је био mudar, да је дао имена свим животињама (Пост. 2,19-20). Али када је свом душом поверовао змији, а не Богу, тада је божанска благодат, која је почивала на њему, одступила, и он је због неверовања које је показао према ономе што му је Бог рекао, постао непријатељ Божији. Адам је мислио да му Бог завиди и да не жели да и он позна добро и зло. Мислио је да му је Бог забранио да окуси од плода са дрвета познања добра и зла како он не би могао постати бог подобан Богу који га је створио. И тог тренутка, када је окусио са дрвета познања и спознао своју наготу, и уместо да постане бог постао је пропадљив, а као пропадљив и смртан.

2. Зашто су због његовог греха сви људи постали пропадљиви и смртни?

Буди трезевен, јер као што видиш казна Божија остаје заувек - вечна казна. Зато смо сви ми, људи постали и пропадљиви и смртни, и не постоји ништа што би могло умањити ову велику и страшну казну. А пошто не постоји могућност да се ублажи ова казна, каква је онда корист од мудрости или богатства, од моћи, или од силе целог света? Упарво зато је Свемогући Син Божији, Господ Исус Христос дошао да понизи Себе уместо Адама. И заиста се понизио и то до смрти на Крсту. А тајна *Крста* је како Свето Писмо каже: *Проклет̄ сваки који виси на крсту* (Гал. 3,13).

Адам је без икакве потребе, узео плод са дрвета познања (од којег му је Бог заповедио да не куша, упозоривши га да ће умрети ако проба да ће умрети); он је окусио и умро. Човек треба да зна да људско биће будући да има душу и тело, такође, подлеже двома смртима: једна је смрт душе, а друга је смрт тела. Следствено томе, постоје и две бесмртности, једна је душевна, а друга телесна, и обе су својствене једном човеку, јер човек је и душа и тело.

Према томе, Адам је умро душевно чим је окусио плод, а тек након девет стотина и тридесет година умро је и телесно. Пошто је телесна смрт одвајање душе од тела, тако је душевна смрт одвајање Духа Светог од душе. Оног Духа Којим је Бог створио човека и благоизволео да буде Њиме закриљен, да би могао живети као анђели Божији, који живе у светлости Духа Светог и бивају непокретни на зло. Касније је цео људски род управо из истог разлога постао смртан телом и душом као наш праотац Адам. Човек, онаквим каквим га је Бог створио, више није постојао у свету. Немогуће је да неко буде какав је Адам био пре него што је прекршио заповест. Али ипак било је неопходно да такав човек постоји.

3. Како је свемилостиви и човекољубиви Бог кроз домострој утеловљења избавио људски род од пропадљивости и смрти?

Тако је Бог силно хотећи да има човека какав је био Адам послао у историју, на земљу Свог Јединородног Сина. И Он је дошао и постао човек, примивши савршено човештво, бивајући савршени Бог и савршени човек, те је тако Божанско (биће) добило равночасност Човека.

Пази човече! Такав Човек никада није постојао, не постоји и неће постојати. Али зашто је Христос постао *и* такав Човек? Да би сачувао закон Божији, Његове заповести и да би ушао у борбу са ђаволом и победио га. И једно и друго било је својствено Његовој природи, јер ако је Христос Тај Бог Који је дао *и* тај закон и *и* те заповести, да ли је могуће да Он не поштује и не држи закон и заповести које је сам дао? Осим тога, ако је Он Бог, као што заиста и јесте, како је онда могуће да Он буде преварен или обманут било каквим лукавством нечастивог? Не може се порећи чињеница да се, будући слеп и безосећајан, ђаво подигао против Њега. Али ово беше допуштено како би се испунила једна неисказана и страшна Тајна. Наиме, да би Христос, Безгрешни, пострадао и да би кроз то страдање Адам који беше сагрешио могао добити опроштај. Исто тако, уместо дрвета познања, ту беше Крст, уместо корака којима су наши прародитељи корачали до забрањеног дрвета, и уместо пружања њихових руку да уберу плод са тог дрвета сада бејашу приковане за Крст пречисте ноге и руке Христове; уместо кушања тог плода, ту беше кушање жучи и оцта, а уместо смрти Адамове, смрт Христова.

И шта се тада збило? Христос лежаше три дана у гробу зарад тајинства Пресвете Тројице. Да се види како је домострој спасења ипак дело Свете Тројице, иако Он беше Оваплоћени Син Божији, Који претрпе страдања и крсну смрт.

А у чему се састоји тај домострој? Једна Личност Свете Тројице, наиме Син, Логос Божији, оваплотивши се, принесе себе у телу на жртву Богу Оцу, самог Сина и Духа Светог, како би први Адамов преступ могао бити доброхотно опроштен ради овог великог и страшног дела тј. ради жртве Христове, те да би се кроз силу те жртве могло остварити друго, ново рођење и обновљење човека у Светом Крштењу, у којем се такође очишћујемо водом и бивамо прожети и сједињени Духом Светим. Од тог времена људи се крштавају у води, бивајући погружавани три пута, што симболише тридневно погребење Господње. И када умру за овај лукави свет, трећи пут када излазе из воде, они оживљавају, као да бивају васкрснути из мртвих, тј. у њихове душе се удахњује живот, и они поново примају благодат Духа Светог коју је Адам имао пре пада. Тада се помазују светим Миром и њиме бивају помазани Исусом Христом и бивају натприродно миомирисни. На тај начин, удостојивши се да буду сарадници Божији, они једу Његово Тело и пију Његову Крв, и освећеним хлебом и вином постају једно Тело и једна Крв са Богом, Који се оваплотио и принео себе на жртву.

Након овога чина више није могуће да грех има власт над човеком и да га тиранише, будући да је он сада бог по благодати. Пошто је Адам пао под осуду, а кроз њега и цео људски род, који је од њега потекао, тако ни казна Божија ни на који начин није могла бити укинута. Зато Христос, кроз то што беше разапет на дрво Крста, да би принео себе на жртву Богу Оцу, као што је већ речено, те да би тако укинуо казну Божију неизрецивошћу значаја те жртве, постаде за нас *осуда, ѿј. сѣрасѿ*. Јер ко је већи и славнији од Бога? Као што у читавој творевини не постоји ништа веће и славније од човека (јер је у творевини све створено за човека), тако је Бог неупоредиво већи и изнад свега створеног, и ништа се не може поредити с Њим, ни у видљивом ни у невидљивом свету.

Тако, Бог, неупоредиво славнији од свега видљивог и невидљивог, узео људску природу, најславнију у створеном свету, и принесе је на жртву Свом Богу и Оцу. Постиђен оваквом жртвом (овако ја расуђујем) истовремено је чествујући, Отац је (жртву) није могао оставити у рукама смрти. Тако је Он укинуо Своју казну и васкрсао из мртвих пре свега на првом месту Њега Који је принео Себе на жртву ради искупљења људи који су од истог рода са Њим. Осим тога, на крају, у последњи дан овог века, Он ће васкрснути све људе. Штавише, душе оних који верују у Исуса Христа, Сина Божијег, и у ову страшну и неизрециву жртву, Бог васкрсава још овде у овом животу, а знак тог васкрсавања је благодат Духа Светог, коју Он даје души сваког хришћанина као да му даје нову душу. Таква душа (хришћанина) се назива *госѿојном* (или *верном*), јер јој је поверен Дух

Свети Божији и она Га је примила – Дух Божији Који је живот вечни, будући да је Дух Свети вечни Бог Који исходи од беспочетног Бога Оца.

4. У чему се састоји тајинство и тридневно погребљење Господа нашег, Бога и Спаситеља Исуса Христа?

Пошто Крст постаде престо овој страшној жртви, јер на Крсту Син Божији умре за пали род људски, с правом се он (Крст) поштује и прихвата као знак општег Васкрсења свих људи, како би они који преклањају колена пред крсним дрветом могли бити избављени од Адамове клетве и примити благослов и благодат Божију за сваки труд у врлини. За хришћане, Крст је чест, слава и сила, јер је сва наша сила у сили Христа, Који је распет за нас. Сва наша огреховљеност је сатрвена Христовом смрћу на Крсту; и сва наша слава и сва наша част је у смирењу Божијем, Који је понизио Себе до те мере да је благоизволео умрети међу преступницима и разбојницима. Управо из тог разлога, хришћани који верују у Христа, осењују се крсним занком, али не хотимично, не по навици или тек тако, већ скрушено, са страхом и великим усрђем. Јер Крст представља измирење и пријатељство између Бога и човека.

Зато се демони и боје крсног знамења, и не могу издржати чак ни да га виде изображеног у ваздуху, већ моментално беже знајући да је Крст знак пријатељства људи и Бога. Исто тако, они знају да као отпадници и непријатељи Божији, будући далеко од Његовог Божанског Лица, више немају слободу да се приближе онима који су се помирили са Богом и сјединили са Њим, те да им не могу више наудити. А ако се стиче утисак да искушавају неке хришћане, нека сви знају да они војују против оних који нису исправно схватили узвишену тајну Крста.

Међутим, они који су заронили у дубину ове тајне из искуства знају какву власт и силу Крст има над демонима. Саобразно томе, схватили су да Крст даје души снагу, власт, смисао и божанску мудрост свише. Такви са радошћу узвикују: *А ја, Боже сачувај, да се чим другим хвалим осим крстиом Господа нашег Исуса Христа, којим се мени раздате свијет и ја свијету* (Гал. 6,14). Према томе, будући да је знак Крста велик и страشان, сваки хришћанин је дужан да се њиме осењује са страхом и побожношћу, са поштовањем и смерношћу, а не олако из навике и немарно, јер онолико колико неко поштује Крст, толику силу и помоћ од Бога прима. Њему нека је слава и част у све векове. Амин.

беседа друга

СТАЊЕ БЛАЖЕНСТВА

1. Да људска природа кроз оваплоћење Сина, Логоса Божијег, поново задобија блаженство тј. добро и облагодаћено стање у којем беше до Адамовог престапа.

Пошто је људска природа изгубила своје блаженство Адамовим преступом, неопходно је знати ко је био Адам пре тог губитка и у чему се састоји то блаженство, тј. то добро и облагодаћено стање у којем је човек био пре грехопада. Свети Оци нас уче да је Бог постао човек како би кроз Његово оваплоћење, Он опет могао уздигнути људску природу у стање блаженства. Зато, ми морамо знати на који га начин човек кроз Икономију Христовог оваплоћења може поново задобити.

На почетку, када је створио човека, Бог га је створио светим, бестрасним и безгрешним, по Свом образу и подобју. И човек беше управо какав је и Бог Који га је створио; јер свети, безгрешни и бестрасни Бог сазда и Своја створења светима, бестраснима и безгрешнима. Међутим, пошто су непромењивост и неизмењивост особине једино Безначалног и Нествореног Божанског Бића природно је створени човек подложен променама и изменама, иако је с Божијом помоћи имао средства и могућност да не подлегне измени и промени.

Тако човек пошто беше свет није имао потребе за законом, јер праведнима не треба закон. Од какве је користи закон ономе ко је свет, бестрасан и чист? Закон заповеда чинити добро, а не зло. Међутим, Свето Писмо каже *да њогледа Боџ све шѣо је сѣворио и ље, добро бјеше веома* (Пост. 1,31). Према томе, пошто све беше добро, да ли је уопште постојала потреба да човек зна шта је добро, а шта зло? Будући да није постојало ништа осим онога што беше веома добро, тадашњи обожени човек није имао потребе за законом.

2. Саобразно о природном закону, писаном и духовном

Међутим, пошто је могао да једе са сваког дрвета у Рају, па чак и са познатог Дрвета Живота, беше му дата заповест да не једе само са тог једног дрвета, и то зато да би знао да је промењив и измењив, те да би због тога био опрезан, и да би заувек могао остати у том добром и благодатном стању. Тим речима, које му је Бог изговорио давши му заповест, јер ако буде јео са тог дрвета умреће; дао му је да разуме да је он промењив и измењив.

Тако, у то време, у Рају није био потребан никакав закон – ни писани ни духовни. Али након што је човек јео са забрањеног дрвета и умро горком смрћу, тј. када је отпао од Бога и постао трулежан; тада, како не би у потпуности отпао од свега што је добро (пошто се зло због страшне ослабљености, којој је због трулежности постао подложен распространило међу људским родом и у многеме га поробљавало), дат му је закон по којем је могао да расуђује и разликује добро

од зла. Пошто је човек ослепео, изгубио је разум и постао је не-разуман, па му је према томе била потребна и поука – као што пише у псалму: *Уразуми ме, и научићу се зајовестјима Твојим* (Пс. 118,73). Увиђаш ли у како је јадно стање доспео човек, те колику потребу имаше за писаним законом? Јер након пада он више није могао познати и разумети чак ни овај свет. То је било могуће једино ако би био просветљен свише, од Бога – Његовим знањем.

Међутим, када је дошао Христос и тако неразделјиво у Себи сјединио божанско са човечанским, да ово двоје који бејаху потпуно разједињени, тј. божанство и човечанство, постадоше једна Личност, иако остадоше несемешани и непрожети. Од тада, кроз заједницу са првоначалном и нествореном Светлошћу Божијом, човек постаде као светлост и више немаше никакву потребу за писаним законом, јер божанска благодат Исуса Христа обитавајући са њим и у њему доноси му плодове блаженог стања, а то су: љубав, радост, мир, дуготрпљење, благост, доброта, милосрђе, вера, кротост и уздржање. Зато апостол Павле, набрајајући ове плодове Духа Светог каже на крају да *за њакве нема закона* (Гал. 5, 22-23); јер праведнима закон није потребан. А онај ко још нема ове плодове Духа Светог, није Христов, као што каже апостол Павле: *ако њак неко нема Духа Христова, он није његов* (Рим. 8,9). Такав се мора борити и тежити да постане Христов, иначе узалуд верује у Христа, нити има икакве користи од Христа. Сва његова настојања и борбе морају бити усмерене на задобијање Духа Христовог како би могао породити плодове Духа Светог, јер у томе лежи читав духовни закон и стање блаженства.

3. Још о начину на који се може достићи блажено стање

Али, ако људска природа, кроз оваплоћење Христово поново задобија блажено стање, као што беше у почетку, и ако не постоји други начин, друга сила или мудрост, подвиг и борба којом људска природа може поново достићи блаженство као када беше створена, већ је то само у рукама Бога који ју је привео у постојање; и ако не постоји баш никакав други начин којим може добити блаженство чему се онда узалудно подвизавати, борећи се за то само сопственим подвижничким трудовима, читањем, подношењем страдања, исцрпљујући се жеђу, глађу и бденијима? И ако су таква и тако велика страдања узалудна и бескорисна за онога ко не зна ову велику тајну (спасења), онда је сваки хришћанин дужан да је научи и зна, како се не би узалуд подвизавао у подношењу тегоба, и дозволио да му душа пропадне заједно са њима – нешто најпагубније што може да се деси. Будући да таква и тако велика подношења скорби треба да буду подузета не зато да би се задобило благодатно стање, већ да би се очувало благословено стање које смо примили још на светом крштењу, а пошто је тешко сачувати то богатство, морамо имати велику пажњу како бисмо га задржали, као што кажу свети Оци. А по својој кончини, хришћанин неће бити

питан да ли се одрекао света, да ли је постио, да ли је бдио, да ли се молио, да ли је ридао, или вршио било које од добрих дела у садашњем животу; већ ће бити испитан да ли има неку сличност тј. благообразност са Христом као отац са сином – што је и апостол Павле рекао: *Дјечице моја, коју ојейї с муком раћам докле се Христїос не уобличи у вама* (Гал. 4,19). *Јер који се ѓод у Христїа крстїистїе у Христїа се обукостїе* (Гал. 3,27).

4. Каква дела можемо чинити да бисмо задобили Царство небеско

Ако они који чувају врата Царства Небеског у једном хришћанину не виде Христов образ, као што син личи на оца, засигурно им их неће отворити и дозволити да уђу. Јер исто као што они који личе на старог Адама, тј. који су прекршили заповест Божију, остају лишени Царства Небеског, упркос чињеници да ни у ком случају нису криви због тога што су истообразни праоцу Адаму. Тако исто хришћани, као Нови Адам, тј. као њихов отац Христос, улазе у Царство Небеско упркос томе што њихова истообразност са Христом није њихова заслуга, јер се ово прима вером у Христа.

Христоликост је у истини, кротости и праведности пропраћена смирењем и љубављу према свим људима. Истина се чува у свим речима човековим, кротост у свим речима које други о њему изговоре, јер онај ко је кротак, било да је окружен похвалама или покудама, он остаје бестрасан и нити се узвисује у похвалама нити се понижава у покудама. Праведност се види у свим делима, јер као што тежину вештаствених ствари одређујемо помоћу ваге, и као што квалитет злата оцењујемо након полирања, исто тако ни у једном нашем подвигу се не одвајамо од граница праведности, ако под њима подразумевамо оне мере (тј. заповести) које нам је дао наш Господ.

Смирење, као какво благо које се не може оутђити, уобличено у уму, има убеђење да се само силом благодати примљеном од Христа у човеку могу видети врлине које поседује. А то су: истина, кротост и праведност. Љубав за људски род је боголикост, јер чини добро свим људима, и благочестивим и неблагочестивим, и добрима и злима, и знанима и незнанима, исто као што и Бог свима чини добро, обасјава сунцем и праведне и неправедне, и шаље кишу и злима и добрима.

Према томе, они који примише све ово од Христа, постадоше слични Христу, као што син личи на оца, јер не постоји син који природом својом није као отац оца. Из тог разлога је Бог постао човек, и кроз ту заједницу Божанског Бића са људском природом, Божанско Биће влада људском природом, као што је и написано: *Пријавиши мач Свој о бедро Своје Силни, красотом Твојом и лейотом Твојом, и јачај и најредуј и царуј ради истїине, кроїостїи и їравде* (Пс. 44,5).

Према томе, онај коме Христос није дошао да буде цар, кроз врлине које смо горе поменули, није христолик, и недостојан је да уђе у Царство Небеско. Заиста је тако, и сви подвизи су узалудни, ако нису усмерени на задобијање тих врлина. Зато, братијо, непрестано стремимо да се уз помоћ ових врлина уподобимо Христу, како бисмо били удостојени Његовог Царства. Њему нека је слава, част и поклоњење у векове векова. Амин.

беседа десета

АДАМОВ ГРЕХ И НАШЕ СПАСЕЊЕ

1. У почетку Бог није створио човека слабим, да би због својих слабости грешно, као што данас грешни.

Што се тиче греха који је Адама починио када је био у слави и рајској сладости, не може се помислити да је он то учинио из потребе, слабости или неког другог оправданог разлога, већ једино из немара према заповести коју му Бог беше дао, као и из незахвалности и презира које је он показао према свом Богу и Творцу. Али, Бог му је пружио прилику да се покаје, како би могао добити опроштај, а то се види у следеће две чињенице. Прво, он (Адам) није сам од себе *изумио зло*, већ је био преварен и гурнут у грех на наговор ђавола. Друго, будући одевен у тело, Адам је као створење био подложен промени, али никако није могао потпуно отпасти од Бога, као што су отпали бестелесни ђаво и демони, који су га следили.

Тако је сада, човеку, одевеном у одређене природне слабости због којих грешни, а којима је људска природа постала подложна након пада, остала велика нада у задобијање Божије милости. Ипак, то не може оправдати његове грехове, већ га само треба подстицати да што пре притиче Богу са захвалношћу што му је дао могућност покајања, те да Га моли да му да **опроштај** и **силу** тј. да му подари опроштај грехова, јер иако је сагрешио због људских слабости, требао се противити (злу) чак и до смрти, а исто тако да прими од Бога силу да благодаћу Христовом више не грешни, већ чини само добра дела, Богу угодна.

2. Једно је Адамов грех, а друго су грехови, којима ми данас грешимо.

Нико од нас никада није згрешио, нити може згрешити као Адам, јер не постоји и никада неће постојати неко ко је исти као он – никада, нико. Другим речима, Адам није био подложен недаћама, већ је био безбрижан и слободан од сваке природне потребе. Јер, пази какава је казна одређена Адаму и његовим

потомцима, ради кршења заповести дате у Рају - жеђ, глад, хладноћа зими, жега лети, због којих је потребна храна, пиће одећа и склониште, а то изискује рад, расејавање, тескобу и проливање зноја до краја живота. А чему све то води? Нетрпељивости због свих наведених потреба и кршењу закона Божијег. Јер сваки човек, рођен на земљи, који не зна да су све те казне наложене на читав људски род ради сагрешења нашег праоца Адама и не прима их благодарно, већ бесрамно ропће, те у жељи да се успокоји, он се испуњава завишћу, присваја туђе, бива грамзив и неправедан.

Такви су наши греси. Другим речима, не подносимо трпељиво привремене казне Божије и нисмо благодарни за њих, већ постајући дрски као да смо непријатељи Божији, у неком смислу противимо се закону Божијем који каже: *У зноју лица свога јешћеш хлеб свој* (Пост. 3,9). При томе, улажемо сваки напор да нађемо покој, а не налазимо га, јер шта год чинили не постоји могућност да избегнемо подвиг и многе трудове, нити да се избавимо од свог *бишња* обремененог многим потребама.

Према томе, срећан је онај ко истрпи све ове временске казне са благодарношћу, исповедајући да је праведно осуђен на њих ради прародитељског греха. Да, такав ће наћи покој од својих подвига. Јер ради тих казни, сведобри Бог је дао људима смрт, да би они који их подносе са благодарношћу могли починути од њих и могли васкрснути и бити прослављени у дан суда, кроз новог Адама, безгрешног Исуса Христа и Бога *који би њреган за зријехе наше и усшадe за ошравдање наше*. (Рим. 4,25)

3. Шта нам се дарује Христом, а шта је грех

Бог, који је дошао у свет и постао човек, принео је људском роду два велика добра. Он је сјединио божанску природу са човечанском, да би човек могао постати бог; те да би се у тог човека, који је постао бог по благодати, Пресвета Тројица могла уселити и тајинствено обитавати. Како је онда могуће да човек који се удостојио тако великих дарова греши, јер, као што каже свети Јован Богослов: *Који је год рођен од Бога не чини греха... и не може грешити, јер је рођен од Бога* (1. Јн. 3,9).

А шта је грех? То су зле помисли, речи и дела. Према томе, онај ко се заиста удостојио добара Божијег оваплоћења не сме дозволити себи ништа од наведеног. Никако не сме дозволити да му приђу, а ако им допусти да уђу у њега само малчице и на кратко, он већ престаје бити оно што јесте. Онај ко понекада мисли добро, понекада зло; ко понекада говори добро понекада зло, ко понекада чини добра дела, а понекада рђава јесте као човек који понекад одлази у храм

Божији, а понекад у храм многобожачки, некада прославља Бога, а некада велича демоне. Може ли бити такав онај у кога се Бог уселио и у њему обитава?

Према томе, хришћанин увек мора мислити, говорити и творити само оно што је добро, јер Господ каже: *Дом који се подели сам по себи, пропаиће* (Мат. 12,25). Али човек мора знати да је немогуће да нам мисли (од којих се обично рађају сродне речи и дела) увек буду добре, ако се претходно у ум не усели Христос Господ – а за то (да Христос Господ дође и обитава у нашем уму) се морамо борити свим силама свог бића.

4. Бог је постао човек да би уништио дела ђаволска

Свети Јован Богослов каже: *Ради тога се јави Син Божији да разори дјела ђавоља* (1. Јн. 3,8). Дела ђавоља су разне врсте грехова: завист, лаж, лукавост, мржња, свађа, злопамћење, клевета, гнев, јарост, гордост, таштина, одсуство милосрђа, превртљивост, крађа, неправда, зла похота, свадљивост, незадовољство, раздражљивост, исмевање, заклињање, заборављање Бога, нечовечност, немање милости и свако друго зло. Према томе, за оне који се називају хришћанима, а чине оваква недела ђаволска, каква им је корист у томе што се називају хришћанима, када јављање Сина Божијег није у њима уништило ова дела ђавоља?

Ако неко каже, да неки од таквих људи тумаче Свето Писмо, богословствују и проповедају о православном учењу, нека знају да се у томе не састоји дело Христово. Свети Јован Богослов не каже *ради тога се јави Син Божији*, да би дотични људи богословили и православствовали, већ *да разори дјела ђавоља*. Што се таквих тиче, кажем да човек прво мора очистити сасуд од сваке нечистоте, па тек онда у њега ставити миро, како се миро не би оскврнило, па да уместо миомириса од њега не би проистицао смрад ђавољи. Син Божији, Логос Божији, није постао човек да би људи само веровали у Свету Тројицу, славили Је, и богословили о Њој, већ пре свега да сатре дела ђаволска.

У сваком оном, у коме по примању вере Христове, буду уништена дела ђаволска, могу се поверити тајне богословља и православни догмати. Али у онима у којима таква дела нису уништена и за које се испостави да су уплетени у њих, а при томе склони бешчашћу и богохуљењу, такви су у суштини у истој равни са незнабошцима којима је забрањено чак и да уђу у храм Господњи и да се у њему Богу моле, а камо ли да читају Свето Писмо и тумаче га као што је написано: *А зрешнику рече Бог: Зашто ти казујеш законе Моје и узимаш завети Мој у уста своја? Јер ти си омрзао васишћање и речи моје бацио си за леђа.* (Пс. 49, 16-17). Онај ко у срцу не прима законе Божије, такав презире укор и исправљање надахнутим речима Господњим, те запушује уши да не би чуо о суду и плати

грешника, или о неугасивом геенском огњу, и осталим адским мукама, или пак о вечној осуди од које не може побећи нико од оних који су једанпут под њу потпали. Онај ко се не бори свом својом снагом да непрестано пред очима има заповести Божије и да их чува, већ их радије занемарује и приклања се ономе што је супротно, спроводећи то у дело, такав изврће речи Божије.

Објаснићу ово следећим примером. Када Бог јасно заповеда: *Покајте се јер се приближи Царство Небеско* (Мт. 4,17), и опет *Борите се да уђете на уска врата* (Лк. 13,24), а онај ко чује ово не само да не жели да се покаје и присили себе да уђе на уска врата, већ проводи све дане свог живота у великом немару, додајући тако својим пређашњим гресима сваког часа по један нови; те предаје своје тело покоју и удобности више него што је потребно, чак и више него што је долично, што служи као знак широког и пространог пута који води у погибел, а не уског и најтегоднијег пута који води у живот вечни – зар тада није очигледно да такав пренебрегава речи Божије, тј. презире их и врши своју вољу; или боље речено, вољу ђаволову?

Заиста, и божанствени Давид опсиује онога који изврће речи Божије: *Ако видиш лојова ђомажеш му, и са ђрелубником удео свој имаи; уста ђвоја умножише злобу, и језик ђвој ђлетше лукавство; седећи клеветашо си на браћа своја, и ђроштив сина мајере ђвоје стављао си замку. То си чинио и ја ћушах; смислио си безаконје – да ћу ђи биши сличан! Обличићу те, и метнућу ђред лице ђвоје зрехе ђвоје. Разумише ово који заборављаше Бога, да вас не зграби, и неће биши избавишља* (Пс. 49, 19-23).

Увиђаш ли како човек, који заборавља Бога, заслужује већу казну него безбожник који не познаје Бога? Јер, познавши Бога, као што каже апостол, не прославља Га као Бога, већ Га вређа, чинећи дела ђаволска. Зато је он непријатељ Божији, иако се назива највернијим учитељем божанских догмата и православног богословља. Уосталом, немогуће је да такав верно исповеда и износи православне догмате и да богословствује. Јер, како је могуће да исправно и чисто расуђује и богословствује ум који је помрачен оскврњеном савешћу. Само онај ко је ослобођен од дела ђаволских и непрестано има сећање на Бога, може веродостојно говорити о тајнама Божијим, као онај који више није под стегама ђаволским.

Нека би дао Бог да сви ми једном будемо ослобођени од тих стега и да се удостојимо Царства Небеског у Исусу Христу, Господу нашем, Коме нека је слава у све векове векова. Амин.

беседа тридесет и седма

ПРАРОДИТЕЉСКИ ГРЕХ И НАШЕ ОБНОВЉЕЊЕ

1. Човек је изгубио истину након што је изгнан из Раја

Пошто је Адам поверовао ђаволу, који му је зборио своје лажи, те окусио од дрвета познања, зато је он као онај ко је поверовао лажову, отпао од истине. Након тога, људска природа се много мучила у тражењу истине, али је није могла наћи. Ово се јасно може потврдити чињеницом да сви грчки мудраци ни на који начин нису могли ускладити, ујединити, и усмерити на прави пут разнолика мудровања људска, упркос томе што су многи од њих улагали огромне напоре и написали мноштво опширних дела, у којима су свестрано расуђивали о врлини и пороку.

Истина је од Бога. Она је садржана у Речи Божијој, и задобија се благодаћу Христовом. Благодат у Исусу Христу је мноштво појединачних и заједничких становишта, својом неизрецивом силом, упростила, исправила и ујединила, као неким физичким и непоколебивим јединством, показавши на тај начин да су сва остала средства и приступи за то неделатни, непрактични и бескорисни. Истина од оних који се руководе тим средствима, заплићу се у својим трагањима за њом, и не успевају да је пронађу, праведно од њих бива сакривена. Будући да је човек својевољно и без икакве присиле прихватио лаж и поверовао у њу, осуђен је да тражи истину, а да је не налази; да трчи за њом, а да је на задобија. Осим тога, пошто се истина сакрила од нас, јер смо поверовали у лаж, следствено томе проналазимо истину када у истину верујемо. Адам је наивно поверовао у прикривену лаж, а ми верујемо у величанствену и очигледну тајну – Бога оваплоћеног. Та лаж је сама по себи била неуверљива, јер се директно супротставља заповести Божијој; док ова велика и чудесна тајна Оваплоћења Христовог има сведочанство своје истине у имену Божијем. Та лаж се, чим је Адам поверовао да је истина, одмах показала као лаж, јер је онога ко ју је прихватио свргнула у пропаст и смрт; а ако се верује овој тајни, она се одмах открива као истина, јер оног ко у њу верује избавља од трулежи и смрти, будући да се њеном силом од верујућег удаљује грех, и дарује му се блаженство или праведност. Тако се и истина и лаж јасно разоткривају по свом исходу.

2. Грех ђаволски и грех Адамов

Ако испиташ какав је грех починио ђаво, а какав Адам нећеш пронаћи ништа друго осим гордости. Али, и ђаво и Адам су се погордили ради велике славе које су изобилно били удостојени. Одевени у славу, али не након вежбања у кротости и смирењу, они се (управо због тога) погордише. Никада не бејаху видели понижење и не знађаше шта то значи понижење и бешчашће, а они неминовно следе када неко бива свргнут са небеских висина. Тако, немајући страха који се рађа од тога (знања), они се погордише. Зато замисли колико је само неизмерно кротак и смирен био Господ Исус Христос, када је Он, будући Бог, понизио Себе чак до добровљне смрти, и умро на крсту смрћу, која је служила као казна за најокорелије злочинце.

Према томе, беше један грех – гордост, и једна врлина – неизмерно смирење. Али, будући да се ми налазимо у таквом понижењу и беди, ко ће се међу нама гордити, осим лудог и безумног. У садашњем животу нико нема у себи божанску силу да пројави ту неисказану славу, и не постоји нико ко би био одевен у ту славу, а да се није утврдио у кротости и смирењу; већ сваки човек, рађајући се у овом свету, рађа се без славе и без части, а тек касније, мало по мало, напредује и одева се у славу.

3. Човек је грешан од самог зачећа

Према томе, ако је неко претходно искусио такво понижење и нишчету, па се погордио; није ли такав безуман и слеп? Она изрека која каже да нико није безгрешан осим Бога, чак и ако је поживео само један дан на земљи, не односи се само на оне који вољно греше, јер како новорођенче може грешити? Наиме, у тој изреци се открива тајна наше вере, тј. да је људска природа грешна од самог свог зачећа. Бог није створио човека грешним, већ чистим и светим. Али, будући да је првосаздани Адам изгубио своју одећу светости, ни због којег другог греха, већ једино због гордости, те постао трулежан и смртан, читав људски род који потиче од семена Адамова такође, од самог зачећа и рођења, учествује у прародитељском греху. Свако ко је рођен, иако још није починио никакав грех, огреховљен је кроз прародитељски грех.

4. Али у Светом крштењу човек се поново рађа Духом Светим

Управо зато постоји друго рођење, или обновљење, које човека кроз Свето Крштење обнавља Духом Светим, поново га присаједињујући Божанској природи, као што беше онда када га је Бог створио, обнављајући све његове духовне силе доводи их у стање у коме бејаху пре престапа првосазданог Адама.

На тај начин га просветљује Својом светлошћу и даје му да окуси његову радост те га води у Царство Божије, у које не може ући некрштен.

Према томе, свако ко је крштен, постаје онакав какав је Адам био пре пада, и бива вођен у духовни Рај, те прима заповести како да га обрађује и чува, тј. да га обрађује испуњавањем заповести Господа нашег Исуса Христа, Који га је обновио, а да га чува тако што ће очувати благодат Духа Светог, која му је дарована кроз Свето Крштење, исповедајући да сила те благодати која обитава у њему заједно са њим испуњава заповести Христове. То значи *да га обрађује и чува*. А као што је немогуће да кућа стоји без темеља, исто тако је немогуће за душу која верује у Христа да живи богоугодно, ако у њу није положен темељ благодати Духа Светог. Јер, пост, бденије, спавање на поду, метаније, молитва и подношење сваке скорби ништавније је без божанске благодати. И ако чујеш да је неко након изразитог благочешћа отпао од Христа, знај да је он тада био без благодати Божије. Јер као што душа даје живот телу, тако Дух Свети даје живот души, и она постаје снажна, утврђена и непоколебива.

Велика је ово тајна. Нека човек има дубоко поштовање према њој, нека буде пажљив и нека је сачува. Овом благодаћу Духа Светог у срцу се приноси жртва благодарности, а срце постаје чисто, скрушено и смирено; и схватајући да не поседује баш ништа своје, не може бити заведено гордошћу. Ово смирење срца, пуно скрушености и самоунижења, ово истинито смирење, неславољубиво и нелицемерно, јесте управо та жртва благодарности која се приноси Богу. Није пред Господом нечист сваки грешник, већ пре свега онај ко се предаје високоумљу и гордости, јер нема човека без греха. Али онај ко је смирен срцем јесте праведан и дела праведно, јер је такав испуњен благодаћу Духа Светог, која га учи сваком добру и у њему га утврђује. Та благодат му даје светост *без које нико неће видјети Госиода* (Јев. 12,14). Зато је речено: *Ако се и ѿмилије безбожник не учи се ѿ правди, у земљи најправеднијој чини безакоње и не гледа на величанство Госиодње* (Ис. 26,10). А ко је тај безбожник? То је онај ко се предаје гордоумљу, у коме је степен безбожности једнак степену гордости; као и обратно, у ономе ко је смирен срцем, мера побожности сразмерна је мери смирења.

Али ко је тај ко је смирен срцем? То није mudar човек, то није човек који зна много, научник, уметник нити радник – већ онај који поседује благодат Духа Светог, која очишћује душу од сваког греха и учи је да живи праведно и богоугодно, напајајући је истинском мудрошћу и знањем, те способношћу да дела.

5. Шта су то цареви и пророци желели пре Христовог доласка?

Управо због тога је Син Божији постао човек и умро, приневши Себе као жртву искупљења за читав род људски. Међутим, Његова смрт била је неопходна жртва и за верујуће који су умрли пре него је Он дошао у телу. Јер, након Адамовог престапа нико, чак ни међу праведнима, није могао бити спасен, будући да је од праоца Адама читав људски род подложен греху, трулежи и смрти, а огњени мач никоме не дозвољава да уђе у Рај из којег је Адам изгнан; јер рајска насеља уготовљена су само за душе непорочне и чисте од сваког греха, као што Апостол каже: *ниѿи расѿадљивостѿ наслеђује нерасѿадљивостѿ* (1. Кор. 15,50). Зато беше неопходно да се нетрулежни Син Божији, Својим трулежним телом преда на жртву, како би ослободио праведнике од трулежности. Јер они сами никако нису могли поново достићи нетрулежност, које је Адам био лишен, већ то беше велико дело неизрецивог домостроја Христовог, које је спроведено по неприкосновеном суду и правди. А за оне који су рођени после Рождества Христовог, Он је жртва и храна кроз Причешће пречистим Тајнама, у којима их, кроз сједињење са онима који примају божанско Причешће, Он обнавља и пресаздаје, те се неизрецивом силом стваралачке енергије Божије, најприсније сједињује са њима, чинећи их боговима по благодати; исто као што огањ својим продирањем чини огњем оне чврсте предмете који бивају прожети њиме, као на пример гвожђе, бронза и сл. Али, Он не мења њихову природу, већ једино чини то, да докле год су у заједници са огњем, сами бивају огањ. Управо за тим су трагали пророци, цареви и праведници, који су живели пре Христа, јер су видели оне који ће бити тело од тела Христовог, кост од кости Његових, а себе су сматрали лишенима тако велике тајне.

6. Духовни отац дужан је упутити оне који му долазе на исповест, поучити их о тајни вере, и дати им епитимију.

За оне који су упућени у ову величанствену тајну Хришћанства, и разумевши је постадоше верујући, али после тога падоше као ослабљени људи, који носе тело, не постоји други начин да поврате оно што су изгубили до кроз покајање за све у чему су сагрешили. Треба да пожуре духовном лекару, и исповедивши му своја сагрешења и показавши му своју рану, с покорношћу и благодарно треба да прихвате епитимију, која је у складу са канонима, а коју им наложи њихов духовни отац; јер те епитимије разрешују свезе греха и служе као пригодан лек за ране душе, како би оне могле бити исцељене. Крајње је неопходно, тврдим, да они који сагреше после крштења прихвате епитимију, јер будући већ просветљени и *окусивши дар небески* (Јев. 6,4) тј. искуствено познавши силу Христову, треба храбро да се противе искушењима и да не греше, као што Апостол каже: *Јер зријех неће вама овладати, ѿишѿо нистѿе ѿод законом негѿ ѿод благодану* (Рим. 6,14).

Да они нису презрели благодат Божију, коју су већ били окусили, онда им она не би дозвољавала да греше. Али, они се огрешише о крв Христову, након што бејашу очистили своју савест од бесплодних дела, како би служили и живели Богу истинитоме. Зато им беше неопходно друго очишћење кроз покајање, које је повезано са подвизима, проливањем зноја, уздасима и сузама; како би сваки од њих могао рећи Господу: *Види смирење моје и њруд моји и ојросији све грехе моје* (Пс. 24,18). Ово је неопходно, не зато што Бог потребује за подвизима и трудовима онога који се каје, већ да онај ко се каје, примивши благодат Божију без труда, не би ју опет, као пре, презрео и ради тога био вечно одбачен и осуђен да гори у огњу неугасивом.

Међутим, када се, они који не знају тајну хришћанства, што значи већина оних који су крштени и који се називају *хришћанима*, само зато што су крштени, али не и упућени у хришћанско учење, те остају у потпуном незнању, рекао бих, непросвећени (просвећени крштењем, али непросвећени знањем), јер уистину не знају и не разумеју која је тајна хришћанства, покају и исповеде грехе почињене након крштења, њихов дух не треба много оптеретити и полагати на њих тешке епитимије, пошто им оне неће бити од користи, јер они, будући неупућени и непросвећени, а немајући ни знање о христотајинству, не могу исправно схватити наложене им обавезе и епитимије. Они су у незнању живели, и у незнању су грешили, а пошто су грешили немајући расуђивања, они не могу благоразумно појмити такав духовни поступак.

Према томе, за оне које су поучени и просветљени, те знају тајну хришћанства, по мери њихове духовне зрелости и греха који починише тј. расудивши какво је њихово знање и свест о тајни хришћанства, и колико тежак грех су починили, неопходне су епитимије и подвизи поста, бденија, спавања на поду, коленопреклоњења и осталог. Међутим, за оне који нису знали и били упућени у тајну хришћанства, неопходно је поучавање, утврђивање у вери и просвећеност, па тек након тога налагање законске епитимије. Јер бесмислено је везивати и кажњавати тј. налагати законску епитимију некоме ко је неспособан да је правилно разуме, исто као што је бесмислено лечити мртвог човека.

Уосталом, као што божанствени Павле каже: *а који њод законом саџријешиише*, тј. имајући знање о тајни вере и хришћанства, *њо закону ће се судији*, тј. мора им се судити и одредити епитимија према строгости светих канона. Међутим, они који *без закона саџријешиише*, тј. који не знају и нису упућени у све што чини веру, а неопходно је за спасење, *без закона ће и изгинути* (Рим. 2,12), тј. чак и ако се не примени на њима сва строгост канона они ће изгинути (ако се не покају), иако би могли понудити у своју одбрану бесмислени изговор да нису знали како су требали поступати; јер Господ каже: *И њројовиједате се ово јеванђеље о Царствиу њо свему свијету за свједочанство свим*

народима (Мт. 24,14). Ако овако буду осуђени незнабошци, колико ће више бити осуђени они хришћани, који обитавајући под окриљем Цркве Христове, нису знали истинито учење хришћанског благочешћа, јер се, због немара и презира према тако великом делу које је учинио за нас Син Божији, нису побринули да буду долично поучени. Због њих је, Он, иако Бог, постао човек и претрпео страшна страдања, поруге, и смрт на крсту, као злочинац.

7. Сваки хришћанин мора примити божанску промену

Блаженство је веровати у Христа, јер без вере у Христа немогуће је да се човек спасе. Али, он такође мора бити поучен речју истине, и мора је разумети. Добро је научити се речи истине и разумети њену неопходност, али ради оживљавања душе такође треба примити крштење у име Свете и Животодавне Тројице. Добро је примити крштење и кроз крштење нови духовни живот. Али исто тако је неопходно да се овај светотајниски живот, то духовно и умно просвећење, такође свесно осети. Добро је да човек са осећањем прими умно просветљење духа, али неопходно је пројављивати и дела светлости. Добро је чинити дела светлости, али човек такође мора бити одевен у кротост и смирење Христово како би се савршено уподобио Христу. Онај ко ово задобије и постане кротак и смирен срцем, као да му је такво природно настројење, без сумње ће ући у Царство Небеско и у радост Господа Свог.

Уосталом, и сви они који ходе путем Божијим, по поретку који сам изложио, ако се и деси да их природна смрт прекине у њиховом трудољубивом хођењу, такви неће бити одбачени од врата Царства Божијег, и та врата, по неизрецивом милосрђу Божијем, неће бити за њих затворена. Али што се тиче оних који не ходе овим путем, њихова вера у Христа Господа је узалуд, ако је уопште и имају.

Њему нека је свака слава, част и поклоњење, са Његовим беспочетним Оцем, животодавним Духом, сада и увек и у све векове векова. Амин.

беседа тридесет и осма

АДАМОВ ПАД И ЗАКОН БОЖИЈИ

1. Свако од нас мора у себи препознати Адама како би био Христов

Ако неко од нас не разуме да је он онај Адам који је згрешио пред Богом у Рају, како он може познати и разумети да се Син Божији, Слово Божије оваплотио ради њега? Након пада установљен је закон, да као што је свако од нас Адам, тј. трулежан и смртан човек, не ради наших грехова, већ ради непослушности нашег праоца Адама, од чијег семена и ми потичемо, тако је свако од нас Христов, тј. бесмртан и нетрулежан, не ради наших врлина, већ ради послушности другог Адама, Христа Господа Нашег који је сишао са Небеса – ми смо кост од Његове кости, тело од Његовог тела. И као што трулежност и смрт од старог Адама прелазе са покољења на покољење, исто тако нетрулежност и бесмртност долазе хришћанима од новог Адама. Као што се чињеница да смо учесници у природи нашег праоца Адама, потврђује тиме што и ми грешимо и кршимо заповести Божије, исто тако се чињеница да смо причасници благодати Божије, која нам се дарује кроз нашег Родоначалника, Христа Господа, потврђује тиме да чим примимо ту божанску благодат више не грешимо.* Ми све црпимо из пуноте Христове, као из каквог огњеног извора, који може да упали небројени број светиљки. И што се више светиљки пали, то извор бива богатији, и све већи огањ точи из себе, јер Христос Господ је преизобилан у сваком добру.

2. Тајна оваплоћења Сина и Логоса Божијег има за циљ да пресазда оне који у Њега верују и да их учини нетрулежнима и бесмртнима.

Он, не клонећи се ничег вештаственог, благоизволео је да се усели у утробу Пресвете Богородице и Приснодјеве Марије, да буде рођен, да буде дојен, да расте и постане човек, што значи да подноси жеђ, глад, да буде изнурен од подвига, да пролива зној, и најзад да се преда злоби и зависти јеврејској ради чуда која је чинио, а кроз која је пројављивао Своју божанску природу; да заједно са разбојницима буде распет на крсту као злочинац, да Својом вољом умре срамном смрћу, да поново устане, да се вазнесе на Небо како би вернима могао ниспослати Духа Светог, Који од Оца исходи, а Којег је Он заиста и послао. Јер у томе и беше сав смисао и циљ домстроја Христовог оваплоћења, да се Дух Свети може уселити у душе оних који верују Христа као Бога и човека, једнога Христа у две природе, божанску и човечанску, нераздељиву и несливену; и како би тај Дух Свети могао бити, као што и јесте, душа душама верујућих, да

---

* (прим. приређивача енглеског издања): Сам свети Симеон у другим беседама јасно говори о томе да он, и хришћани у принципу, остају грешници пред Богом и непрестано падају у грех. Према томе, он овде не каже да православни хришћани никада не греше, већ да не падају у грех докле год у њима дејствује благодат Божија. А када хришћанин падне у грех значи да га је напустила благодат Божија. Сав смисао борбе у хришћанском животу, као што учи свети Симеон (беседа друга, део трећи) јесте *очување благодати Божије*, а када увидимо да нас је напустила треба поново да је задобијемо. Ово је у складу са учењем светог апостола Јована који каже: *Сваки који је рођен од Бога не чини зријех* (1.Јн. 3,9), а опет он каже: *Ако речемо да зријеха немамо, себе варамо и истина нема у нама* (1. Јн. 1,8).

се они због тога могу називати хришћанима, и да би дејством овог Духа Светог, они у извесној мери могли бити умно и у сваком смислу преображени, обновљени, пресаздани и освећени, како након тога не би у себи имали више ни трунке огреховљености, која би у њиховим душама могла побудити наклоност и жељу за телесним насладама и световним похотама.

Сваки човек је већ од дана свог рођења (од момента зачећа) подложен трулежности и смрти, и потребна је огромна божанска сила да га пресазда за нетрулежност и бесмртност. Ако неко, док узроста телесно, истовремено узрста и у злу, наравно да ће се сила трулежности и власт смрти такође увећавати и постајати још снажније. То тако бива, јер у зависности колико се човек изопачује, толико га жалац смрти пробада. Ето, на пример, ако мало и невино дете потребује божанску силу како би било избављено од трулежности, колико већу силу потребује онај ко је сазревајући телесно, такође сазревао у злу, и заједно са њим и кроз њега све више постајао трулежан? Ова трулежност је оно што предак Божији Давид, у својим псалмима назива оковима када вапије Богу: *Раскинуо си окове моје. Теби ћу њринети жрџиву хвале* (Пс. 115, 7-8), тј. благодарићу Ти и прославићу Те зато што си ме Ти ослободио окова тј. трулежности. И опет, *расиришио си врећу жалосити моје, и ојасао ме весељем. Тако да Ти њева слава моја и нећу бити снужден и ућућати* (Пс. 29, 12-13) тј. Ти си свукао са мене костријет, а то је трулежност у коју сам био оденут, и ојасао си ме радошћу тј. удостојио си ме да могу Тебе прослављати – али не ја, већ Дух Свети кроз мене, јер радост и слава коју Давид прими од Бога беше Дух Свети; и он будући испуњен Духом Светим могао је рећи *и нећу бити снужден и ућућати* (нећу се морати кајати) тј. нећу живети у греху.

Према томе, од суштинског је значаја да свако уложи сву своју снагу да задобије одозго, од Христа Бога, радост и славу тј. благодат Духа Светога, да би тако примио силу да више не греши. Јер све оно што неко чини слободном вољом, он се тога слободном вољом може и одрећи, али оног што је од природе човек се не може одрећи слободном вољом, јер ако је човек по природи постао трулежан и смртан, он не може само снагом слободне воље постати нетрулежан и бесмртан. И од времена Адамовог изгнанства из Раја, тј. од момента када је он сагрешивши постао трулежан и смртан, до дана данашњег нема човека нетрулежног и бесмртног.

3. Заповести Божије савршавају се кроз закон природе

Према томе, ако је потребно да се човек поврати у првобитно стање, како је саздан, тј. да постане нетрулежан, човечанска слободна воља га ни на који начин не може уздићи у то стање, већ једино ако прими благодат Божију и кроз њу се присаједини са божанском природом. Божанска природа има силу да победи

смртност људске природе и да ју поново уздигне у њено првобитно стање. Речи и заповести Божије постадоше закон природе. Зато су Божије заповести, које је Он дао ради непослушности првог Адама, заповести смрти и трулежности, и оне постадоше закон природе вечан и непромењив. Наиме, да би овај закон био укинут, Син Божији, Господ наш Исус Христос, био је распет и умро је на крсту, приносећи себе на жртву ради избављења човека од смрти – на страшну и неизрециву жртву. Заповест Божија *ѝрах си и у ѝрах ћеш се враћиѝти* као и све остале заповести дате човеку након пада, биће на снази све до краја времена. Али милошћу Божијом и силом превелике жртве Христове, у будућем веку, оне више неће имати никакву снагу, и све ће то бити по општем васкрсењу, које никако не би било могуће да Син Божији није васкрсао из мртвих, пре тога претрпевши крсну смрт ради укидања горе поменутог закона и ради васкрсења читавог људског рода; јер Он Који је васкрсао био је човек тј. Христос, као што је онај ко је првобитно умро био човек тј. Адам – и први и други сједињујући у себи читав људски род.

4. Које законе Бог укида и на који начин?

Али нека свако зна, да након домостроја Христовог оваплоћења, још увек има времена да се у овом животу укину закони Божији наложени нам као епитимија за грехе. Закони Божији наложени првосазданом Адаму, који је, немарно живећи, сагрешио у Рају по правди Божијој нису укинута у овом животу и постављени су људском роду као закон природе. Али, након домостроја Оваполоћења, одредбе (тј. опредељења) Христове, наложене на нас, који битујемо у овом тегобном животу, ипак могу бити укинуте у овом веку. И сваки хришћанин, ако им је подлегао, док је још увек овде треба усрдно и са великом ревношћу да ради на њиховом укидању; јер оне су неупоредиво страшније од старозаветних закона, пошто важе у векове векова. Ако се првопоменути закони, који су лишавали човека временског живота тј. закони смрти и трулежности чине неподношљивима, онда закон вечних и бесконачних казни, које ће бити наложене у будућем веку, биће још теже и неподношљивије за оне који ће их морати искусити!

А који су то тачно закони, послушај сада! Господ наш Исус Христос каже: *А ако ли ко рече браѝу своме: „Будало!” биће крив ѝаклу огњеноме* (Мт. 5,22). То значи да чим неко изговори ове речи своме брату предаје себе вечном мучењу. Али ова одлука или закон суда Божијег није више на снази од оног момента када се човек покаје и чврсто реши да би пре умро него рекао свом сабрату *будало*. На исти начин, тј. кроз покајање, скрушеност и чврсту решеност да се чува од греха, и сва остала опредељења суда Христовог се такође поништавају.

Међутим, нека се зна да само овде, у овом животу, где се греша о заповести Божије, постоји и укидање тешких казни које за то следе, и то ради неизрециве милости Божије и усрдног, најискренијег покајања. Али, те казне ће се неизоставно испунити на ономе ко се овде не покаје. Наиме, нема сумње да ће онај ко се клања Богу у неправди бити кажњен као скверан човек; да ће онај ко погледа на жену са похотом бити кажњен као прељубник, а тврдица као идолопоклоник. Штавише, ако се неко покаје за овакве и сличне грехе, али је истовремено немилостив, без саосећања и хладнога срца, тј. враћа зло за зло, и не прашта својим непријатељима, такав човек неће имати баш никакве користи од покајања, већ ће оно бити узалудно, по речима Господњим: *Јер каквим судом судиће, онаквим ће вам се судити* (Мт. 7,2). И не само ово, већ и нешто много горе се може десити. Може се десити да неко истински кајући се задобије милост Божију и отпуштање грехова, али ако се након тога он покаже немилостив и без саосећања за своје ближње, и не опрости им како год да су се они огрешили о њега, такав се сам лишава милосрђа Божијег и отпуштања грехова које беше задобио, јер како каже Свето Јеванђеље: *Није ли требало да се и ти смилујеш на свој другара, као и ја на тебе што се смиловах? И разгњеви се господар његов и предаде га мучиоцима док не врати све што му је давао* (Мт. 18, 33-34).

Нека би нам Господ подарио покајање за грехе наше, и да будемо састрадални и милостиви према својим ближњима, како бисмо се могли удостојити да примимо и вечна блага у Самом Христу, Јединоме Богу, Кома нека је слава у све векове векова. Амин.

беседа четрдесет и пета

АДАМ И ПРВОСТВОРЕНИ СВЕТ

1. О стварању света и о стварању Адама

У почетку, пре него је насадио Рај и предао га првостворенима, Бог је за пет дана створио земљу и све шта је на њој, и небо и све шта је на њему. А шестог дана створио је Он, Адама и одредио га господарем и царем над свом видљивом творевином. Тада још не беше Раја. Али овај свет што Бог беше створио, иако материјалан и чулни, био је као нека врста Раја. И као што каже Свето Писмо, Бог га је дао под власт Адаму и свим његовим потомцима: *Поштом рече Бог да начинимо човјека по својем, као што смо ми, који ће бити господар од риба морских и од птица небеских и од стоке и од цијеле земље и од свих животиња што се мичу по земљи. И створи Бог човјека по обличју својему, по обличју Божијему створи га;*

мушко и женско створи их. И благослови их и рече им: *рађајте се и множити се и напуниће земљу и владајте њом и будите господари од риба морских и од птица небеских и од свега звериња што се миче по земљи.* Видиш ли како је Бог у почетку предао свет човеку као неку врсту Раја? Зато одмах након овог, каже следеће: *Ево дао сам сво биље што носи сјеме по свој земљи, и сва дрвета родна која носе сјеме; то ће вам бити за храну. А свему звјерињу земаљском и свим птицама небеским и свему што се миче на земљи и у чему има душа жива, дао сам сву траву да једу* (Пост. 1,26-30). Увиђаш ли како је све видљиво што је на земљи, и што је у морима, све је дао под власт Адаму и његовим потомцима? Јер оно што је рекао Бог Адаму, рекао је свима нама, као што и апостол каже: *А шта вама говорим, свима говорим* (Мк. 13, 37), јер знао је да ће се људски род умножити и да ће бити веома велико мноштво људи на земљи.

Међутим, након што смо прекршили заповест и били осуђени да умremo, људски род се толико умножио, па сада замисли колико би људи било да сви они од постанка света нису умирали! И какав би то живот живели, тако бесмртни, нетрулежни, туђи греху, патњама, бригама и свим осталим тешкоћама! И како би, узрастајући у чувању заповести и благочестивом, срдачном настројењу, временом се вазнели у савршену славу, и тако преображени приближили се Богу, а душа сваког од њих постала светлоносна ради изливања на њих нестворене светлости Божанског Бића! А како би ово чулно и огрубело вештаствено тело постало нетварно и духовно, изнад сваког разума; и радост и радовање којим бисмо тада кроз заједничарење били испуњени, заиста било неизрециво и ван сваког људског схватања. Али вратимо се на нашу тему.

И тако је Бог дао Адаму читав овај свет, који је Он створио у шест дана, а о чему творевина сазнаје из Божанског Писма у коме се каже: *И када погледа Бог све што је створио, и гле, добро бјеше веома... И сврши Бог до седмога дана дјела своја, која учини; и почину у седми дан од свијех дјела својих, која учини.* (Пост. 1, 31; 2,2). И даље нам то исто Свето Писмо, у жељи да нас поучи како је то Бог створио човека, каже: *А створи Господ Бог човека од праха земаљског и дуну му у нос дух живојни; и поста човјек душа жива* (Пост. 2,7).

Затим, Он као какав цар или кнез или богаташ који свиме управља, не одређује свему једну те исту намену, већ их разнолико распоређује, па тако један део одређује за усеве, на другоме сади виноград, трећи, пак, део оставља необрађен и оставља га за пашњаке; али најбољи и најлепши предео он бира да сагради своје обиталиште поред којег сади струкове најлепшег цвећа и прави најлепше вртове, те га уређује на разне начине што му причињава посебно задовољство. А свој дворцац и све његове станове уређује на најбољи могући начин, како би се они разликовали од обиталишта осталих људи. Све то он заграђује бредима и закључаним капијама, на које поставља стражу, како зли

људи не би могли ући унутра, већ дозвољава пролаз само добрима, познаницима и пријатељима. Тако је и Бог, на сличан начин уредио свет за првосазданог човека. Јер када је све створио и на послетку човека, и када је седмог дана починио од свега што је учинио, Он је насадио Рај у Едему, на истоку као царско обиталиште и дозволио човеку којег је створио да уђе и обитава у њему као цар.

Али зашто Бог није уредио Рај тог седмог дана, већ га је само насадио на истоку када је завршио са стварањем света? Зато што је Он као Свевидећи постепено доводио у савршени поредак читаву творевину, и одредио је за то седам дана како би то била праслика векова што ће протећи у времену. А Рај је насадио након тих седам дана да он буде праслика будућег века. Али зашто Дух Свети није заједно у тих седам дана урачунао и осми дан? Зато јер није саобразно овом збиру од седам додавати и број осам, јер они кружно крећући се творе тако много седмица, година и векова, и беше исправно да се осми дан не рачуна, јер нема никакво кружно кретање.

Али није то све. Свето Писмо нигде не каже да је Бог створио Рај, нити да је рекао: *нека буде*; већ каже да га је посадио: *И насади Бог врћ у Едему на истоку...и учини Господ Бог ње никоше из земље свакојака дрвета лијеја за гледање и добра за јело* (Пост. 2,8-9), са разним плодовима који се никада нису кварили и увек их је било, свежих, укусних и у изобиљу, на радост и задовољство првостворених. Јер требало је да и нетрулежна тела првосазданих, имају нетрулежну насладу. Зато њихов живот у Рају није био тегобан, обременен подвизима и несрећама. Адамово тело, иако вештаствено било је нетрулежно, али још увек не духовно, и Бог Створитељ постави га поред Себе и даде му достојанство бесмртнога цара, те он имаше власт, над нетрулежним светом, и не само над Рајем, већ над свиме што је створено под небесима.

2. О престапању заповести и изгнању из Раја

Бог је дао првосазданим једну заповест, рекавши им да не једу једино са дрвета познања, али Адам је презрео ову заповест Божију, не верујући речима свога Творца и Господа, Који је рекао, *јер у који дан окусиш са њега, умријећеш*, већ је пре поверовао у истинитост речи сатанских, који је рекао *нећете ви умријети; нешто у онај дан када окусиће с њега отвориће вам се очи, ња ћете њостати као богови, ња ћете знати шта је добро, а шта зло*; и он је окусио са тог дрвета. Због тога је моментално био лишен нетрулежне одеће и славе, и оденуо се у наготу трулежности, па видевши себе нагим сакрио се, да би саплео смоквино лишће и могао покрити своју срамоту. Зато, када га је Бог позвао *Агаме где си?* Он је одговорио *Чух глас твој у врћу, ња се њоилаших, јер сам го, ње се сакрих*. А Бог позивајући га на покајање, рече му: *Ко ти каза да си го? Да ниси јео с оног дрвета што сам ти забранио да не једеш с њега?* Али Адам није хтео да каже

„Сагреших”, већ је поступио сасвим супротно, те је за свој преступ окривио Бога, Који је створио све *веома добро*, рекавши Му: *Жена коју си удружио са мном, она ми даде с дрвџа, ње једох*. А након тога, она је окривила змију, и никако нису хтели да се покају, да падну пред свог Господа и Творца, те да Га моле за опроштај. Због тога их је Бог истерао из Раја, као из царске палате, да живе у овом свету као изгнаници. Тада је Бог заповедио да се постави пламени мач да чува улаз у Рај. И Бог није проклео Рај, јер он беше праобраз будућег бесконачног живота и вечног Царства Небеског. Да то није разлог, било би исправно да је најпре њега проклео, јер је управо у Рају Адам сагрешао. Али Бог није то учинио, већ је проклео земљу, која је такође била нетрулежна и плодносна. А тако беше устројио како Адам више не би живео ослобођен тешких трудова и зноја. *Земља да је њроклеџа с њебе*, рече Господ Адаму, *с муком њеи се од ње храниџи до својеџ вијека*. *Трње и коров ње џи рађаџи, а џи њеи јестџи зеље џољско*. *Са знојем лица својеџ јестџеш хлеб, докле се не враџиши у земљу од које си узетџ; јер си џрах и у џрах њеи се враџиши* (Пост. 3,17-19).

И тако је, онај ко је постао трулежан и смртан ради преступања заповести, сада по свакој правди требало да живи на трулежној земљи и да се храни пропадљивом храном. А тако беше, јер га је живот без подвига, труда и у изобиљу самониклих јестива, довео до тога да заборави Бога и сво добро које му је Бог подарио, те да презре Његову заповест, због чега он беше праведно кажњен да обрађује земљу у зноју трудова својих, и да као какав најамник мало по мало добија храну. Замисли само, како је земља примила тог преступника, након што беше лишена своје првобитне плодности, којом је рађала сама од себе, без икаквих трудова? А зашто је тако било? Зато да би ју он могао обрађивати у зноју и труду, те да би му на тај начин она рађала то мало што му је потребно за живот, а ако је не би обрађивао онда она остаје неплодна и на њој расту само трње и коров.

Исто тако, сва створења када су видела да је Адам изгнан из Раја, нису више хтела да се покоравају, њему преступнику. Тако сунце није хтело да му сија, месец и звезде су се сакриле од њега, извори нису хтели да дају воду, нити реке да теку; ваздух заустави своје струјање да грешни Адам не би могао да дише; звери и остале животиње земаљске када видеше како је Адам лишен своје првобитне славе почеше да зазиру од њега и беху спремне да га нападну; небеса као да се устремише да падну на њега, а ни земља није хтела више да га држи. Али Бог који је све створио и човека привео у биће – шта је Он учинио? Знајући пре стварања света да ће Адам преступити Његову заповест, и унапред му одредивши нови живот и обновљење, које је требало да прими кроз поновно рођење у Светој Тајни Крштења, благодатним домостројем Оваплођења Свог јединородног Сина и Бога нашег, Он је Својом силом обуздао сва створења и сву твар, и у Својој самилости и доброты није дозволио да се устреме против човека, већ је заповедио

да сва творевина остане под влашћу човека, а она поставши трулежна, имала је да служи трулежном човеку због којег је и створена; с тим да када се човек преобрази и постане духован, нетрулежан и бесмртан, тада ће и читава творевина, коју је Бог подредио човеку, бити обновљена заједно са њим, и тада ће постати нетрулежна, као да је духовна. Све ово је Свемилоствиви Бог унапред одредио, пре стварања света.

И тако, када је Бог све устројио, као што смо већ рекли, Адам истеран из Раја, поживевши на земљи и изродивши децу, напослетку је умро; а тај пут морају проћи сви његови потомци. Људи тога времена, сазнавши од Адама и Еве о свему што се збило, сећали су се Адамовог пада и клањали су се Богу и прослављали Га као свог Господа. Зато је Авељ заједно са Каином, свако од свог иметка, приносио Богу жртве паљенице. Али Свето Писмо каже да је Бог примао жртву Авељеву, али жртву Каинову није примао, а Каин када је то сазнао неутешно је туговао и почео да завиди свом брату Авељу да би га на крају и убио. Али после тога, Енох угодивши Богу *беше њренесен* (Пост. 5,24), као што и Илија касније у огњеним кочијама беше вазнет на небо. На овај начин Бог је показао како Му беше угодно да и након казне изречене Адаму и његовим потомцима; и након његовог изгнанства, прослави Еноха и Илију, потомке Адамове, који су Му угодили, даровавши им дуг живот на земљи, а потом вазневши их на небо, избавивши их од смрти и уласка у ад – не би ли Он још више прославио и увенчао и првосазданог Адама, да овај није прекршио дату му заповест, или да се након тог престопа покајао, и зар му се не би смиловао и оставио га да живи у Рају?

Тако су, по предању током низа година, људи тих првих времена, знали свога Творца и Бога. Али касније, када су се људи намножили, и од малена почели да се расејавају и предају злим помислима, заборавили су Бога и нису више знали за свог Творца. Почели су, не само да се клањају демонима, већ и да обожавају створења која им је Бог дао да им служе. Због тога они се предадоше свакој нечистоти и скверни, те својим злоделима оскврнише земљу, ваздух, небо и све под небом. Јер ништа тако не скрнави и онечишћује чиста дела руку Божијих, као када неко почне да их обожава и клања им се као Богу, који је створио све видљиво и невидљиво. И када је читава творевина, тако обожавана постала нечиста, а сви људи пали у бездан зла – тада је Син Божији и Бог дошао на земљу да подигне човека који беше пао тако ниско, да оживи њега који се предао смрти и да га одвртати од заблуде и замке у коју је упао.

3. О икономији Оваплоћења Господњег, и како се Он оваплотио ради нас.

Али преклињем вас да добро пазите на моје речи, јер оне сада почињу да се дотичу тајне над тајнама, тј. објашњења које је душекорисно за нас и за оне који

ће живети после нас. Ми сада треба да узиђемо у созерцање оваплоћења Сина и Слова Божијег и Његовог неисказаног рођења од Богородице Приснодјеве, Марије. То требамо чинити уз помоћ неке врсте праобраза, да бисмо се лакше приближили разумевању тајинства скривеног од векова икономије Оваплоћења, ради спасења људског рода. Као што је и тада, при стварању наше прамајке Еве, Бог узео ребро Адамово и створио од њега жену, на исти начин је наш Саздаатељ и Творац узео од Богородице Приснодјеве Марије тело, као неку врсту квасца од наше природе и сјединио га са Својим непостижним и неприступним Божанством – или боље речено, Он је сву Своју Божанску Личност (Ипостас) суштствено сјединио са нашом природом, и ту човечанску природу несливено сјединио са Својим бићем, те ју учинио Својом, тако да је управо Адамов Творац постао неизмењиво савршен човек. Јер као што беше од ребра Адамовог створио жену, тако је од кћери Адамове, Богородице Приснодјеве Марије, позајмио девичанску, бесемену плот, и оденувши се у њу постаде човек саобразно првосазданом Адаму, како би свршио ово дело. Наиме, као што је Адам, кроз преступање Божије заповести проузроковао то да су сви људи постали трулежни и смртни, тако је Христос, нови Адам, кроз испуњење сваке правде, постао првина нашег обновљења за нетрулежност и бесмртност. Ово објашњава и божанствени Павле када каже: *Први човек је од земље, земљан; други човек је Господ са неба. Какав је земљани, њакви су и земљани; и какав је небески, њакви су и небески* (1. Кор. 15,47- 48). И у коликој мери је наш Господ Исус Христос постао савршен човек, у души и телу, по свему сличан нама, осим у греху, у толикој мери, нама који верујемо у Њега, Он даје од Свог Божанства, те нас по природи и суштини чини Својим сродницима. Размисли о овој предивној тајни! Син Божији прима од нас тело, које нема по својој природи, и постаје човек, што није био, те онима који верују у Њега чини причасницима Свог Божанства, које човек никада и ни на који начин није имао, а ти који верују бивају богови по благодати. Јер као што каже св. Јован Богослов (Јн. 1, 12; 1. Јн. 3,2), Христос им омогућује да буду *синови Божији*. Услед овога, они постају, и од тада заувек остају богови по благодати, и никада неће престати такви да буду. Слушај шта нам каже апостол Павле, када каже: *и како носимо обличје земаљскога, њако ћемо носити и обличје небескога* (1.Кор. 15,49). То што смо рекли о овоме, довољно је. А сада да се вратимо нашој теми.

Као што је Бог свега постојећег, Господ наш Исус Христос сишао на земљу и постао човек да би обновио човека и ниспослао благослов свој твари, која ради човека беше под проклетством; тако је Он пре свега оживео и обожио душу коју је примио, а Своје пречисто и божанско тело, иако је Он учинио божанским, ипак га је понео као трулежно и вештаствено. Јер тело које се храни, пије, подвизава, пролива зној, бива везано, шибано, приковано на Крст, следствено томе је трулежно и вештаствено, јер све што је поменуто јесте својство пропадљивог тела. Према томе, оно је и умрло и било као мртво положено у

гроб, а након тридневног Господњег Васкрсења, и Његово тело је такође васкрсло – нетрулежно и божанско. Зато, када је Он излазио из гроба није повредио печате који су били на гробу, а и касније је улазио и излазио кроз затворена врата.

Али зашто Он заједно са Својом душом није одмах и Своје тело учинио нетрулежним и духовним? Зато што Адам, преступивши заповест Божију одмах беше духовно умро, а телесно тек након много година. Саобразно томе, Господ и Спаситељ наш такође је прво васкрсао, оживео и обожио душу, која је непосредно након преступања заповести понела залог смрти, а након тога Бог је благоволео да и Његово тело прими нетрулежност васкрсења, као што је у Адаму оно пре много година примило залог смрти. Међутим, Христос није само то учинио, већ је сишавши у ад ослободио вечних окова и донео живот душама светих које бежу тамо заробљене, али Он није тада васкрсао њихова тела, већ их је оставио у гробовима до свеопштег васкрсења.

И тако ова тајна, објављена читавој васељени овако како смо је ми сада исприповедали, а која се збила у време икономије Оваплоћења Христовог, и након тога савршавала се и бива савршавана на исти начин у сваком хришћанину. Јер када примимо благодат Господа нашег Исуса Христа, постајемо заједничари Његовог божанства (2. Пет. 1,4), а када једемо Његово пречисто Тело, тј. када се причешћујемо Светим Тајнама, онда бивамо сателесници и заиста сродници Његови, као што и божанствени Павле каже: *Јер смо удови ѿијела његовог, од меса његова и од костију његових* (Еф. 5,30); и опет као што свети јеванђелиста Јован каже да *од ѿноће његове и ми сви ѿримисмо* (Јн. 1,16). На тај начин, благодаћу постајемо слични Њему, нашем човекољубивом Богу и Господу, а у духу се обнављамо и устајемо у живот из смрти у којој лежасмо.

Сваки светитељ бива такав како смо описали, али тела светитеља не бивају одмах нетрулежна и духовна. Наиме, као што гвожђе усијано огњем прима светлост огња, одбацујући своју природну таму, а чим се огањ угаси и гвожђе охлади, оно опет постаје тамно; тако бива и са телима светитеља. Наиме, када бивају заједничари Божанског огња, тј. благодати Духа Светога, Који испуњава њихове душе, они се освећују, и будући прожети Божанским огњем бивају светли и славнији, разликујући се од свих осталих тела; али када душа напусти тело, онда се њихова тела предају трулежности, и нека, мало по мало, пропадају и враћају се у прах, док друга и током дугог низа година не пропадају, али нису ни потпуно нетрулежна, ни потпуно трулежна, већ задржавају на себи и трагове трулежности и нетрулежности, све док не постану савршено нетрулежни и обновљени савршеним васкрсењем у време свеопштег васкрсења мртвих.

А зашто је то тако? Наиме, не приличи да се људска тела обуку у славу васкрсења и да постану нетрулежна пре обновљења свеколике твари. Јер као што је првобитно сва твар била саздана нетрулежном, а потом је од ње узет и саздан човек, исправно је да прво сва твар постане нетрулежна, а потом да се трулежна људска тела обнове и постану нетрулежна, да би опет цео човек могао бити нетрулежан и духован, те да би могао обитавати у нетрулежном, вечном и духовном обиталишту.

А да је ово истина, послушај шта каже апостол Петар: *А доћи ће дан Господњи као лойов ноћу, у који ће небеса с хуком проћи, а стихије ће се ужарене расипати и земља и дјела што су на њој изгорјеће* (2. Пет. 3,10). Ово не значи да ће небеса и стихије ишчезнути, већ да ће бити обновљене, и да ће доћи у боље, нетрулежно стање. А ово, опет кажем, сведоче и речи апостола Петра, који каже: *Нова пак небеса и нову земљу ћо обећању Његовом очекујемо* (2. Пет. 3,13), тј. по обећању Христа и Бога нашег, Који каже: *Небо и земља проћи ће, али ријечи моје неће проћи* (Мт. 24,35) – то да ће небо проћи значи да ће се небо променити, тј. да ће се обновити, али Моје речи се неће променити, већ ће заувек остати непромењене. И свети пророк Давид је о истоме пророковао када каже: *Она ће проћи, а ти остатајеш; и све ће као одећа овештајати, и као хаљину савићеш их, и измениће се* (Пс. 101,27). О чему говоре ове речи, ако не о ономе што сам рекао?

4. Како ће то васцела творевина опет бити обновљена?

Хајде да размотримо сада како ће се то васцела творевина поново вратити у стање првобитне лепоте. Претпостављам да не постоји баш ниједан хришћанин који би се усудио да не верује речима Господа нашег, Који је обећао да ће учинити небо новим и земљу новом, тј. као што ће, наша тела, која се сада распадају у мање честице и обраћају ни у шта, поново бити обновљена кроз васкрсење, исто тако ће и небо и земља са свиме што је на њима тј. читава творевина бити обновљена и ослобођена окова трулежности, а те стихије ће заједно са нама постати заједничари незалазне светлости Божанског огња. Као што стари и неупотребљиви бакарни суд опет постаје нов када га радник истопи у огњу и поново направи, тако ће исто и творевина, будући стара и бескорисна ради наших грехова, бити као претопљена у огњу Бога Творца и Пресаздатеља, и јавиће се нова, неупоредиво сјајнија него што је сада. Разумеш ли сада како ће сва твар бити обновљена огњем?

Из тог разлога божанствени Петар каже: *Па када ће се све ово расипати, какви треба да будете ви у светом владању и њобожности*. Па мало касније опет каже: *Зато, љубљени, очекујући ово стварајте се да се нађете пред Њим чисти и неспорочни у миру. И дугошриљење Господа нешећа држите за спасење, као што вам и љубљени наш браћо Павле ћо даној му мудрости јиса. Као што говори о овоме*

и у свим својим Посланицама, у којима су нека мјеста тешко разумљива, која неуки и неуверљиви изврћу, као и остала Писма, на своју сопствену пројаси (2. Пет. 3,11; 14-16). И није се овако поступало само тада већ и у данашње време многи, или чак сви ми тако чинимо. У нашем незнању непрестано изврћемо и погрешно тумачимо речи Светог Писма, те се на сваки начин старамо да их прилагодимо себи и својим погубним страстима и похотама. Али, погледајмо шта божанствени Павле каже о творевини и њеном обнављању.

Рекавши: *Јер мислим да стварања садашњег времена нису ништа према слави која ће нам се открити*, одмах потом додаје: *Јер жарким ишчекивањем творевина очекује да се јаве синови Божији* (Рим. 8, 18-19). Он „ишчекивањем” назива жарку жељу творевине да се што пре испуни откровење или јављање славе синова Божијих, које ће се збити у свеопштем васкрсењу. Јер тада, у свеопштем васкрсењу, доласком Сина Божијег, јавиће се синови Божији у својој лепоти и слави и постаће свецело тј. и душом и телом, светлоносни и преславни, као што је записано: *Тада ће се праведници тј. синови праведнога Бога засијати као сунце* (Мт. 13,43).

Али да неко не би помислио да се ово што говори апостол односи на неку другу врсту творевине, он додаје: *Јер се твар покори таштини, не од своје воље, него због онога који је покори са нагом* (Рим. 8,20). Видиш ли да творевина није хтела да се покори и да служи Адаму након што је он преступио заповест Божију, и то зато што је видела да је он био лишен божанске славе? Зато је Бог, пре стварања света, унапред одредио да спасење људског рода буде кроз поновно рођење, које је човек имао да прими силом икономије Оваплоћења Христовог, па је у тој нади Он покорио творевину човеку, и предао је трулежности, будући да је човек за кога она беше створена постао трулежан – да би га творевина могла сваке године снабдевати пропадљивом храном – знајући да када буде обновио човека и учинио га нетрулежним, бесмртним и духовним, да ће тада заједно са њим обновили сву творевину и учинити је вечном и нетрулежном. То је апостол открио у горе наведеним речима: *Јер се твар покори таштини, не од своје воље, него због онога који је покори са нагом*. То значи, да се творевина није сама покорила човеку, и није својом вољом постала трулежна и почела да даје пропадљиве плодове, трње и коров, већ се повиновала заповести Божијој, а Бог је тако одредио у нади да ће је Он поново обнови. Да би у потпуности ово потврдио, апостол на крају каже: *Да ће се и сама твар ослободити од робовања пропадљивости на слободу славе дјете Божије* (Рим. 8,21). Схваташ ли сада да је читава ова творевина у почетку била непропадљива и да ју је Бог створио подобно Рају? Али касније ју је покорио пропадљивости и предао таштини људској.

5. Какво је то светлоносно стање које сва творевина има поново да прими?

Исто тако треба да знаш да ће се та слава и светлосијање творевине остварити у будућем веку. Јер када творевина буде обновљена, неће више бити иста као у почетку, када беше створена. По речима божанственог Павла биће онаква какво ће бити и наше тело. А што се нашег тела тиче, апостол каже: *Сије се ѿијело душевно, усѿаје* не какаво беше тело првосазданог човека пре преступања заповести тј. вештаствено, чулно, промењиво, имајући потребу за чулном храном, већ *усѿаје ѿијело духовно* (1. Кор. 15,44) непролазно, какво је након Васкрсења било тело Господа нашег Исуса Христа, другог Адама, Прворођеног из умрлих, чије је тело неупоредиво узвишеније од тела првоствореног Адама. Исто тако, по заповести Божијој, након свеопштег Васкрсења неће ни целокупна творевина бити каква је била када беше створена, вештаствена и чулна, већ ће бити препорођена и постаће не-тварно и духовно обиталиште, превазилазећи сваки разум, као што нам апостол каже: *Сви нећемо ѿомријети, а сви ћемо се ѿромјијениѿи; уједанѿуѿи, у ѿрен ока* (1. Кор. 15,51). Тако ће се исто и читава творевина, када се очисти у Божанском огњу, променити како би се могло испунити и Давидово пророштво који каже да ће *ѿраведници наслиједити земљу* (Пс. 36,29) – наравно не чулну земљу. Јер како је могуће да они који су постали духовни наследе чулну земљу? Не, они када буду удостојени да приме тела бестелесна и изнад сваког чувства, наследиће духовну и невештаствену земљу, како би на њој имали обиталиште достојно своје славе.

Тако ће, када читава творевина буде обновљена и када постане духовна, бити невештаствено, нетрулежно, непромењиво и вечно обиталиште. Небо ће бити неупоредиво блиставије и светлозарније него што је сада – оно ће постати потпуно ново. Земља ће примити нову, неисказану лепоту, јер ће се оденути у разнолико, непролазно цвеће – светло и духовно. Сунце ће сијати седам пута јаче него сада, и цео свет ће бити тако савршен да не постоји реч која би то могла описати. Поставши духован и божански, ујединиће се са умним светом – биће то као какав умни Рај, небески Јерусалим, неутуђено наслеђе синова Божијих. До сада ни један једни човек није наследио такву земљу, јер смо сви ми странци и изгнаници. Али када се земаљско уједини са небеским, тада ће праведници наследити и ту већ обновљену земљу, чији ће наследници бити они кротки, од Господа благословени.

Већ сада се неки од земаљских сједињују са небеским, а неки тек треба да буду сједињени. Као што смо рекли, душе светитеља, иако још увек сједињене са телом у овоме свету, сједињују се и са благодаћу Духа Светога, те се тако обнављају, преумљују и васкрсавају из духовне смрти. Касније, по раздјељењу од тела, одлазе у славу – у свет незалазне, неизрециве светлости. Међутим, њихова тела још увек нису удостојена овога, већ пребивају у гробовима и трулежности. Али, у време свеопштег васкрсења и она ће постати нетрулежна, а тада ће и сва

ова видљива и чулна творевина постати непропадљива и сједињена са небеским и невидљивим. Прво све ово треба да се испуни, а потом ће у сили и неисказаној слави доћи многожељени Исус Христос, Цар и Бог, да суди свету и свакоме да по делима његовим. Зато ће Он обновљену творевину поделити на много обитељи и обиталишта, као на какве велике домове или царске палате са мноштвом различитих станова, и свакоме ће дати његов удео, сходно светости и слави коју је стекао својим врлинама. Тако ће Царство Небеско бити једно, и имаће једнога Цара над свима, Којега ће одасвуда моћи видети сви праведници. Он ће бити у сваком праведнику и сваки праведник ће бити у Њему; Он ће сијати у свакоме и свако ће сијати у Њему. Али тешко онима који се тада нађу ван небеског обиталишта!

беседа шездесет и шеста

ИЗГНАНСТВО И ПОКАЈАЊЕ АДАМА И СВАКОГ ХРИШЋАНИНА

1. О Адамовом изгнанству из Раја, и о томе да се покајао након што је прекршио Божију заповест, не би био изгнан из Раја.

У почетку је Бог створио човека царем над свим земаљским, и не само над свим земаљским, већ и над свиме што је под сводом небеским, јер и сунце и месец, и звезде беху створене за човека. И тако будући цар целокупног видљивог света, да ли је човек трпео некакву штету у свом врлинском животу? Није. Напротив, да је непрестано благодарио Богу, Који га је створио, и све посветио Њему, још више би напредовао у врлинама. И, наравно, да није прекршио заповест Божију не би изгубио царство које је поседовао, и не би отпао од славе Божије. Али будући да је прекршио заповест Божију, он правдено беше изгнан из Раја, и живеше у подвизима и бригаама, скончавши у изгнанству.

Послушај сада, јер ћу ти рећи нешто што нико до сада није потпуно јасно протумачио. У Светом Писму пише: *А Госјод викну Адама и рече му: где си?* (Пост. 3,9). Зашто је Створитељ свега, ово рекао? Наравно, да би разобличио Адама и да би се он уразумио, да би спознао свој грех и да би се покајао. Зато је рекао: „Адаме, где си?” Као да је рекао: „Адаме, уђи у себе, загледај се у себе,

познај своју наготу и схвати какву си одећу и славу изгубио. Адаме, где си?” Као да га Бог на неки начин буди и говори му: „О Адаме, сабери се и скрушено исповеди свој грех. Изађи из тог места на којем се кријеш. Зар мислиш да се од Мене можеш сакрити? Адаме само кажи: 'Сагреших.' “

Али, он то није рекао (или, другим речима, ја бедник не кажем то, јер је то и моја страст.). А шта је он рекао? *Чух џлас ѿвој у врѿу, ѿа се ѿоѿлаших, јер сам џо, ѿе се сакрих* (Пост. 3,10). Шта њему Бог каже на то: *Ко ѿѿи каза да си џо? Да ниси јео с оноџ дрвета шѿо сам ѿѿи забранио да не једеш с њеџа?* Видиш ли, љубљени, самилост Божију? Када је Бог позвао Адама: *Адаме џгје си*, а Адам није исповедио свој грех, већ је рекао: *Чух џлас ѿвој у врѿу, ѿа се ѿоѿлаших, јер сам џо, ѿе се сакрих*, Бог се није одмах наљутио на њега, и није се одмах окренуо од њега, већ му се поново обратио, упитавши га: *Ко ѿѿи каза да си џо? Да ниси јео с оноџ дрвета шѿо сам ѿѿи забранио да не једеш с њеџа?*

Да ли схваташ колика је дубина Божије мудрости? Када је Адам рекао: „Наг сам.” Бог га је питао: „Зашто кажеш да си наг, а сакриваш свој грех? Зар мислиш да Ја видм само твоје тело, а да не видим твоје срце и твоје мисли?” Јер Адам је био преварен и искрено је мислио да Бог не зна за његов грех, и као да је говорио у себи: „Рећи ћу да сам наг. А Бог, пошто неће знати разлог томе, питаће: 'Како то да си наг?' А ја ћу му рећи да не знам. Тако ћу Га обманути, и поново ћу примити свој покров. А и ако га не примим, барем ме неће изгнати из Раја и послати на неко друго место.” Ето како је Адам размишљао. А и данас многи људи тако размишљају (и ја први тако поступама) када желе да сакрију своја сагрешења.

Али Бог, не желећи да овај грех буде још тежи, зато што га Адам није био свестан, рече му: „ Како знаш да си наг, ако ниси јео са дрвета са којег ти је било забрањено јести?” Он, као да му је тиме говорио: „Зар мислиш да се од мене сакријеш? Зар мислиш да не знам шта си учинио? Зашто не кажеш: 'Сагреших.' Кажи несрећниче: 'Да, мој Господе, уситину сагреших преступивши Твоју заповест. послушао сам жену и послушавши њену реч, а кршећи Твоју починио велики грех. Милостив ми буди Боже, и опрости ми.’”

Али он није ово рекао, није се смирио и сакрушио пред Богом. Његово срце беше окамењено, као што је окамењено и срце мене беднога. Али да је био рекао ово, остао би у Рају и не би био подвргнут оним лишавањима, која је касније искусио. Овом једном реченицом: „Сагреших.” искусио би све оне године проведене у аду.

Ето, ја се надама да ћеш је ти изговорити! Послушај сада још нешто, па ћеш и сам разумети колико су исправне моје речи. Бог рече Адаму: *Јер у који дан*

окусиш с њеџа (тј. са двета познања) *умријећеш* (Пост. 2,17), а то је смрт душе. Ово се одмах и десило - човек је лишен одеће бесмртности, а када је Бог изрекао ту казну ништа више није рекао, нити се ишта посебно након тога збило. Бог, провидевши да ће Адам згрешити, и силно желећи да му опрости, ако се покаје, није више ништа изговорио осим горе написаног. Али Адам је одбио да спозна свој грех и није се покајао чак ни када га је Бог осудио, већ је рекао: *Жена коју си удружио са мном* – она ме превари (Пост. 3,12).

О, тешко његовој слепој души! Рекавши ово, као да је рекао Богу: „Ти Сам си крив, јер жена коју си удружио са мном она ме превари.” И ја бедан и несрећан данас страдам из истог разлога, када не желим да будем смирен и свом душом својом да признам да сам сâм крив за свој преступ. Већ супротно томе говорим: „Онај човек тамо ме је потстакао да учиним или кажем то и то. Он ме саветовао и свргнуо са правог пута.” Тешко мојој јадној души, која изговара такве речи пуне греха! О, најсрамнијих и неразумних речи срамне и неразумне душе!

И пошто је Адам ово рекао, Бог му рече: *Са знојем лица својеџ јешћеш хљеб, докле се не вратиши у земљу од које си узет; јер си прах и у прах ћеш се вратиши* (Пост. 3, 19). Као да му је говорио: „Рекох ти да се покајеш да би могао остати у првобитном стању, али пошто си тешкосрдан и непокајан, онда се удаљи од Мене. То удаљавање од Мене биће ти довољна казна – прах си и у прах ћеш се вратити.” Да ли сада разумеш да је Адам, зато што се није покајао и рекао: „Сагреших”, био изгнан Раја, и осуђен да живи у подвигу и зноју, те да се врати у земљу од које је узет?

Оставивши Адама, Бог је отишао Еви, желећи да открије да ли и она ради свог непокајања заслужује праведну осуду као Адам. Па јој рече: „Шта си то учинила?” како би она ето, могла да каже: „Сагреших.” Јер, зашто би јој иначе Бог упутио такве речи, ако не да је потстакне да каже: „О Господе због мог слабог разума сам то учинила, бедна и ништа бејох непослушна Теби, мом Господу! Помилуј ме и опрости ми!” Међутим, она није овако поступила, него шта је она рекла? *Змија ме превари* (Пост. 3,13). О камене неосетљивости! „И ти, Ево, након што си пристала на разговор са змијом, која ти изрече слово против твога Господа и Бога, претпоставила си њу своме Богу и Творцу. Сматрала си да је њен савет бољи од заповести Господње, и поверовала да је истинитији од заповести Божије. И ниси схватила да си рђаво поступила, и не кајеш се због тога?!” И Ева, тим пре, што ни она није хтела да каже: „Сагреших”, исто тако била изгнана из Раја сладости и удаљена од Бога.

Проникни у дубине тајни човекољубивог Бога, и тако познај да Адам и Ева, не би били изгнани из Раја и осуђени да се врате у земљу од које су узети, да су се покајали. А како је то могуће, послушај сада.

2. Какво добро је покајање донело Адаму, и какво је покајање он принео у изгнанству?

Будући изгнани из Раја, одмах су почели да осећају глад, жеђ, да се мрзну и дрхте од хладноће, да се подвизавају у зноју и да подносе све оне тешкоће и жалости, које чак и ми данас подносимо. Тако су убрзо осетили у како тешко и горко стање су пали, и колико су великој несрећи предати. Тада су познали и колка је окамењеност њихових срдаца и схватили тежину свог непокајања, као и неизрециво Божије снисхођење и самилост према њима грешнима. Зато, чим напустише Рај они се покајаше и проливаше сузе, ударајући се по лицу, чунајући косе и оплакујући своју претходну окорелост срца. Али нису тако чинили један или два дана, или десет година, већ читав свој живот. Јер како да човек не плаче, сећајући се свог благог, милостивог и снисходљивог Господа, неизрециве сладости рајске, тих неописаних доброта, и лепота рајског цвећа, безбрижног и немукотрпног живота, и заједнице са анђелима? У световном животу када неки уважени господар постави слуге да му служе, све док те слуге сачувају пажњу, поштовање и послушност према свом господару, имају смелости пред њим, уживају његову наклоност и љубав, и живе са њим у миру и задовољству. Али када се погорде, и почну да одступају од воље свог господара, и почну да презиру остале своје струднике, они губе не само смелост пред њим, већ губе и његову наклоност и љубав. И по његовој наредби они бивају протерани у далеку земљу где подлежу безбројним тешкоћама и жалостима, и што више страдају и трпе невоље, то они јаче осећају горчину свога стања, сећајући се благостања и мирног живота који су имали. Исто искуство су имали и наши прародитељи, који су живели у Рају и били причасници неизрециве сладости и рајских радости. Они су схватили величину и вредност свега тога, када су то изгубили изгнанством из Раја. Тада су такође разумели сву величину зла које су починили, и зато су неутешно плакали и туговали, тражећи Божије милосрђе.

А шта је учинио Бог, будући брз и спреман на милосрђе, а спор на гнев и казну? Он је провидео да ће се они на крају смирити и покајати, зато је унапред одредио посебна средства за укидање Своје праведне казне наложене на њих. Али, Он није одмах спровео ово унапред одређено дело, већ је за то одредио посебно место, време и начин, како би нас научио мудрољубљу, а не да устајемо против нашег Творца и Бога. Баш како је унапред одредио, тако је касније и учинио. Наиме, будући да су се сакрушили и покајали они које је због њихове бестидности и непокајаног срца изгнао из Раја, Он је уредио како да поново успостави и обнови оно што је било изгубљено. Ево како је то учинио.

Јединородни Син и Слово Беспочетога Оца сишао је са небеса на земљу, и не само да је постао човек као и они, већ је драговољно пристао да претрпи насилну и срамну смрт, а потом и да сиђе у ад, одакле их је извео и тако им повратио првобитну лепоту. Према томе, пошто је Христос пострадао за њих, као што слушаш сваки дан, и вратио их из тако далеког изгнанства, зар се Он не би сажалио на њих, да су се они у оно време били покајали у Рају? Како се не би сажалио када је Он по природи милосрдни Човекољубац, и створио их је да буду причасници неизрецивих сладости рајских и да прослављају свога Добročинитеља?

Али да би још боље разумео и веровао мојим речима, послушај још и ово. Да су се Адам и Ева покајали тада, када су још увек били у Рају, примили би само Рај и ништа више. Али с обзиром на то да су се, будући изгнани из Раја због свог непокајања, касније дубоко покајали, оплакивали свој грех и трпели велике невоље, Бог и Господ свега је због њихових трудова, зноја, невоља које су трпели и дубоког покајања благоизволео да их опет прослави и почастиује како би они могли заборавити сво зло које су у оно време починили.

А шта је Он учинио? Пази сада како је велика љубав Божија за људски род! Спустивши се у ад и избавивши их одатле, Он их није поново вратио у онај исти Рај из којег су били изгнани, већ их је вазнео на небо небо изнад небеса и када је Он сео са десне стране Бога Оца, поставио их је да буду заједно са Њим. Замисли само какву огромну част је Он дао Адаму, који је по природи Његов роб, и како га је по Свом благодатном снисхођењу удостојио да буде отац Божији. Погледај какве висине га је удостојио Господ наш Исус Христос, ради његовог покајања, кротости, плача и суза! О, сило покајања и суза, ко те може описати! О, млости беспочетна и несагледива! О, океану Љубави човекољубиве, Ти си ван сваке речи и поимања!

3. Ако човек искрено жели да се покаје, оне ће се и покајати

Није Бог прославио само Адама, већ и његове синове тј. све оне које су почели да живе богоугодним животом покајања, плача, суза и свега онога о чему смо пре говорили. И све до наших, као што је прославио Адама, Он прославља све оне који се искрено кају и чине како је Адам чинио. Осим тога, све оне који у данашње време, или ће у будућности тако чинити и покајати се, било да су монаси или мирјани, Он ће их прославити као Адама, јер је Он Сам Бог наш рекао: „Заиста ти кажем, нећу их никада оставити, већ ћу их објавити својом браћом и пријатељима, оцима и матерама, сродницима и сунаследницима. Ја сам их прославио и прославићу их и горе на небесима и доле на земљи, а њиховом животу у радости и слави неће бити краја.”

Кажи ми, онда, мој брате, какву корист су имали наши прародитељи од тог лаког и безбрижног живота, који су имали у Рају када су били немарни, презрели Бога својим неверовањем и прекршили Његову заповест? Јер да су Му веровали, Ева не би смтрала змију поузданијом од Бога, Адам не би пре поверовао Еви него Богу, и уздржали би се да не једу са забрањеног дрвета. Али они су јели и нису се покајали, те су зато били изгнани из Раја.

Штавише, они од изгнанства нису имали никакве штете, већ напротив задобили су велику корист. И то силом домостроја нашег спасења. Јер је Господ наш Исус Христос сишао са небеса, и Својом смрћу одрешо узео наше смрти, и скинуо клетву, која је пала на нас још од сагрешења наших прародитеља. Силом светог Крштења, Он нас је обновио, пресаздао и избавио од сваке клетве, и још овде у овом свету учинио потпуно слободнима, тако да наш непријатељ ђаво не може више својом силом деловати у нама и против нас. Он нас је почаствовао истом слободом, која нам је дата у почетку, и дао нам је још већу силу (већу него што су имали сви светитељи пре снисхођења Хрситовог) у борби са нашим непријатељем, тако да они који искрено желе, могу га лако савладати. А када такав човек умре, он не силази у ад као наши преци, већ се уздиже на небеса и бива удостојен да прими тамошњи покој и вечну радост – данас само у извесној мери, а у пуности након васкрсења.

Зато нека се нико не изговара за своје грехе, тврдећи да смо ми ради Адамовог преступа у потпуности под влашћу ђавола, и да бивамо присиљавани на грех. Они који тако мисле и говоре сматрају ништавним и узалудним снисхођење Оваплоћења Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа. Такво расуђивање доликује јеретицима, а никако православнима. Јер зашто је Христос сишао са небеса и постао човек, и зашто је страдао, ако не да би поништио клетву, којој смо подлегли ради греха, и да би избавио род наш из ропства ђаволу, и од дејства његовог у нама? Ово је права слобода – не бити ни под чијом влашћу. Сви смо ми као грешници рођени од праоца нашег Адама, који је згрешио. Сви смо ми преступници од преступника, робови греха од роба греху, под влашћу клетве и смрти од њега који је био под влашћу клетве и смрти. И ради Адама који је пристао на дејство лукавога и његовим саветом био покренут на грех, и покорио му се те тако изгубио слободу, онда смо и ми, као његова деца подложни дејству и присили ђаволској и јесмо његови робови. Али наш Господ је сишао са небеса, оваплотио се и био човек по свему осим у греху, како би уништио грех. Он беше зачет и рођен како би осветио зачеће и рођење људи. Он беше васпитан и мало по мало растао је како би благословио сваку годину људског живота. Он је почео да проповеда у тридесетој години, будући зрео човек, а и да би нас научио да не не јуримо пред руду, и трчимо испред оних који су и у врлини и у делању већи од нас тј. мудрији и утврђенији у врлини, а посебно

ако смо ми још увек млади и несавршени у расуђивању и врлини. Он је сачувао све заповести Свога Бога и Оца како би одрешио сваки преступ и избавио од клетве нас преступнике. Он је постао роб, узео обличје роба, како бу ослободио нас које робујемо ђаволу, вратио нас стање царско и учинио владарима над самим ђаволом, нашим бившим тиранином. (Ово потврђују и светитељи који су посрамили ђавола и његове слуге, и то не само за време живота већ и након смрти, те својим подвигом показали да је он слаб и немоћан.) Он је би распет на крсту и постао је клетва као што пророк каже: *Проклет̄ је њред Божом ко је објешен* (Понз. 21,23) како би потпуно разрешио клетву Адамову. Он је умро, како би смрћу смрт уништио, а васкрсао је да би сатро силу и дејство ђавола, који је кроз грех и смрт имао власт над нама.

Према томе, Господ наш, неизрецивим и животодавним деловањем Свог Божанства и пречистог Тела уништио је саму срж смртоносног греха и ослободио је род наш од сплетки и злодела сатанских. А очистивши нас кроз Свето Крштење и оживљујући нас кроз Причешће најсветијим Тајнама Свог пречистог Тела и Крви, Он нас чини светима и безгрешнима. Међутим, потом нас Он оставља да бирамо, јер смо ми слободна бића, па да не би којим случајем било како служимо своме Господу под присилом, већ једино нашом слободном вољом. Наиме, као што је у почетку Адам у Рају био слободан и безгрешан, и својом слободном вољом послушао нечастивога, био преварен и прекршио заповест Божију, насупрот томе, ми обновивши се кроз Свето Крштење, избавивши из ропства и поставши слободни, ако се својом вољом не сагласимо са непријатељем, лукави нам ни на који начин не може нанети зло.

Али, пре овог закона и доласка Христовог и без помоћних средстава о којима смо говорили, многи, заиста многи беху угодили Богу и показаше се недостижнима. Међу тим бројним праведницима Бог је удостојио Еноха да буде вазнет, а Илија је опет отишао на небеса у огњеним кочијама. Према томе, како се ми можемо оправдати, ако ни након изливања толике благодати и тако великих благовољења, након уништења смрти и греха, не бивамо свети; ако, и након што смо препорођени светим Крштењем, стојећи под заштитом светих анђела, који нас окружују и под дејством благодати Божије које смо удостојени да примимо, ми не подражавамо чак ни оне који се подвизаваше пре благодати тј. пре Христа, већ остајемо у немару, безбрижности и кршимо заповести Божије?

А да ћемо ми, ако смо немарни и не хајемо за своје спасење, бити већма кажњени него они који грешеше пре Христа, сам апостол Павле указује када каже: *Јер ако је ријеч казана њреко анђела њоѡврђена, и сваки ѡресѡуѡ и њейослушностѡ доби заслужену казну, како ћемо је ми ако не маримо за ѡако велико сѡасење* (Јев. 2, 2-3).

Зато братијо, свако од нас без обзира у какав је грех пао нека не осуђује Адама већ нека осуди самога себе. И ако жели да се удостоји Царства Небеског нека баш као Адам принесе истинско и достојно покајање. Амин.

превод с енглеског
Катарина Олимпић
Милица Болић
www.pravoslovo.net